

Za Romanem Paďoukem a Jaromírem Mášou

DVA ODCHODY...

Jan Sušer

Letos ztratila česká religionistika dvě výjimečné, byť poněkud na okraji stojící osobnosti. Za redakci našeho časopisu cítíme potřebu věnovat jejich památce alespoň malou vzpomínku.

Bůh ukryl před světem své nejvnitřnější taje...

...jsou nedostupny všem, jen láska proniká je. Toto dvojverší z *Cherubského poutníka* Angela Silesia zdá se mi vhodné jako podklad pro vzpomínání na religionistu schijegumena **Pachomije Paďouka**, protože láska je to první, nač myslím v souvislosti s ním.

ThDr. Roman Paďouk se narodil 26. 3. 1973 v Českých Budějovicích. Po revoluci vstoupil do Řádu bratří kazatelů, kde přijal jméno Reginald z Orleans. Od mládí vynikal neobyčejnou pamětí a vášní pro studium. Traduje se, že na základě studia pramenů objevil po maturitě v rumunské Oradei zapomenutý hrob Zikmunda Lucemburského.

Jeho zájmy byly ale více filosofické a teologické než ryze historické. Ještě jako dominikán se vypravil do Íránu, kde studoval zoroastrismus a šíitský islám, které byly jeho velkou životní vášní.

Roman Paďouk nakonec zakotvil v pravoslavné církvi, kde se stal knězem a mnichem zároveň (tedy jeromonachem). Působil v chrámu Povýšení sv. Kříže v Táboře a byl aktivním členem duchovního soudu pražské eparchie. Brzy zahájil též svou činnost pedagogickou, působil na Vyšší odborné škole publicistiky v Praze a postupně i na několika univerzitách, zejména na Univerzitě Pardubice a na Husitské teologické fakultě Univerzity Karlovy, kde jsem měl tu čest se s ním seznámit. Jeho hlavními zájmy byla judaistika, islamistika, fenomenologie náboženství, ale přednášel též íránská náboženství či moderní francouzskou filosofii.

A zde bych se vrátil k tomu, čím jsem tuto vzpomínku uvedl. Roman Paďouk byl člověkem obrovského intelektuálního záběru s nepřebornou paletou zájmů. Co ho hlavně motivovalo k neustálému rozvíjení a dalšímu poznávání, byla jeho váš-

nivá láska k vědě. Přesto nebyl typem šedivého archivního akademika, ale byl opravdovým živlem a velmi charismatickým přednášejícím. Celý svůj život zasvětil budování nevšední syntézy, která vše, s čím se setkal, ať už na poli náboženské zkušenosti, religionistického výzkumu, lingvistiky nebo umění a estetiky, zařazovala do jednotné osnovy, kterou žil, vnímal a cítil svět. Pro nás, studenty a přátele, byl tedy více než čím jiným skutečným hierofantem. Zasvěcoval nás, řečeno v plném významu toho slova, do všech oborů, kterými nás provázel, a více než stovky suchých údajů a fakt nás učil, a to především: milovat. Milovat poznané i poznávání samo. Na mnoho z jeho syntéz by pozitivistický akademik hleděl s nedůvěrou, ale to, co v nás zůstalo po setkání s Romanem Paďoukem, byla upřímná láska k oboru a všem jeho tématům. Ať už mluvil o Zarathuštrovi, šariatském právu, Svaté Rusi, Martinu Heideggerovi, helénském erotismu, Johannesu Brahmsovi, pravoslavné liturgice, Karlu Marxovi, fenomenologii, gudžarátštině, falašských židech nebo Konfuciovi, i když naše hlavy sotva stíhaly sledovat proud jeho myšlenek, otevíral nám především srdce a zažehával v nás plamínek této všeobjímající lásky a vášně, která odkrývá nejvnitřnější taje světa a v níž jeho život pokračuje v nás.

Roman Paďouk trpěl dlouhá léta těžkou formou Parkinsonovy choroby, což mu však neubíralo na elánu a životním optimismu, který neustále předával svému okolí. Odešel 25. 7. 2015, zdá se, že při modlitbě a o šabatové noci, kdy si Bůh dle tradice bere ty, které nejvíce miluje.

Myslete svobodně!

Dne 19. 9. nás pak opustil i **PhDr. Jaromír Amadeus Máša, Th.D.**, pedagog, indolog, lingvista a překladatel.

Dr. Máša se narodil 16. 7. 1937 a vyrůstal v Praze. Pocházel z české vídeňské rodiny, což mu umožnilo se už od malička setkávat s cizími jazyky. Vášně pro něj brzy vedla do jazykových škol, začal studovat sanskrť, a to nejprve u dr. Pavla Pouchy, posléze u Ivo Fišera. Indologii, kterou chtěl studovat, v roce podání přihlášky na univerzitu neotevřeli, a tak se Jaromír Máša věnoval nejprve studiu klínopisu a u prof. Matouše a doc. Součka získal základy babylonštiny, chetitštiny i sumerštiny. Na indologii nakonec přestoupil a mezi jeho učiteli se skvěla např. jména Vincence Lesného či Otakara Pertolda, kromě sanskrťu se věnoval samozřejmě i živým indickým jazykům, zejména hindštině, bengálštině a díky Pertoldovu vlivu též sinhálštině. Absolvoval práci o umělém sanskrťském básnictví (*Dandinova Kávjadarša*; zejména o básních, jež lze číst zpředu i zezadu či podle zvukových kvalit).

Po absolutoriu nebylo dr. Mášovi coby nestraniku umožněno vstoupit na fakultu ani do Orientálního ústavu (jiný vývoj ale situace nenabrala ani po Sametové revoluci...). „Mně to nevadilo, studoval jsem z touhy po svobodném myšlení,“ vzpomínal při jednom z osobních rozhovorů. Začal tedy pracovat jako překladatel a tlumočnický, překládal zejména technickou literaturu, kvůli čemuž si musel rozšiřovat vzdělání i jazykové kompetence. Tlumočil též pro zahraniční delegace, hlavně indické či z Blízkého východu. Toto zaměstnání mu paradoxně mnohem více než akademická kariéra umožňovalo doplňovat soukromý knižní fond pro další studium (jeho knihovna byla

Roman Paďouk (1973–2015).

Foto: archiv.

Jaromír Máša (1937–2015). Foto: archiv.

skutečně impozantní). „Potajmu“ též navštěvoval přednášky teologie na Evangelické (tehdy Komenského) bohoslo-

vecké fakultě UK, studoval řečtinu, latinu i hebrejštinu, které pak vyučoval zájemce z řad evangelické, katolické i pravoslavné církve.

Celý život kromě překladů textů dával zájemcům kondice živých i mrtvých jazyků, jeho jazyková kompetence dodnes překvapuje. Aktivně překládal z angličtiny, němčiny, francouzštiny, italštiny, latiny, polštiny, ruštiny, španělštiny, bengálštiny, hindštiny, pálijštiny, sanskrtu a sinhálštiny, kteréžto jazyky průběžně též vyučoval. Jeho práce s jazykem byla vždy pečlivá, hluboce přemýšlivá, ale zároveň rozverně hravá a mnohdy až lehce provokující (zde bychom mohli cítit jistou synergií s jeho známějším kolegou Vladimírem Miltnerem). Mezi jeho žáky bychom našli Jiřího Němce, Edeltraud Harzerovou (University of Texas v Austinu), Egona Bondyho, Jiřího Holbu či Lumíra Kolíbalu.

Přestože se život s dr. Mášou, jak se říká, nemazlil, zůstal až do posledních chvil zbožným katolíkem s velmi srdečným, niterným pochopením a citem pro mystiku; vychoval šest dětí a mnohem více lidem ve svém okolí dokázal rozdávat radost, sílu překonávat životní překážky i velmi přímočarou, zvláštním způsobem nevinnou i upřímnou moudrost.

V poslední době vyšly např. jeho překlady Devdutt Pattanaik: *Od Šivy k Šamkarovi* (Siddhaika, 2014) či S. E. Flowers: *Fraternitas Saturni – Oheň a led* (Volvox, 2012).

■